

Til Socialudvalget

21-01-2010

Redegørelse for retningslinierne for misbrugsfri enheder på de socialpsykiatriske bcentre

Sagsnr.
2010-12631

Dokumentnr.
2010-50939

Om misbrug på de socialpsykiatriske bcentre

Cirka en tredjedel af beboerne på de socialpsykiatriske bcentre har et aktivt misbrug bestående af enten alkohol, hash og/eller hårde stoffer. De er særligt vanskeligt stillede, da det er sværere at behandle deres sindslidelse, fordi de har et misbrug. Derudover har mange af beboerne en misbrugsrelateret adfærd, som for eksempel forskellige former for kriminalitet (herunder salg af stoffer og indbrud). Samtidig kan misbruget resultere i en udadreagerende adfærd. Andre beboere påvirkes derved at misbrugernes adfærd da der skabes utryghed.

De 3 misbrugsfrie enheder

I 2004 blev det politisk vedtaget at styrke indsatsen overfor beboere med misbrug, herunder at oprette misbrugsfrie afdelinger på de tre socialpsykiatriske bcentre Sundbygård, Hedelund og Lindegården. Alle afdelingerne blev etableret i 2005.

60130 - SOF Centralt

Bernstorffsgade 17, 4.
1592 København V

Telefon
3317 3248

E-mail
XU31@sof.kk.dk

EAN nummer
5798009683038

www.kk.dk

Sundbygård har en afdeling på 14 pladser. Hedelund en afdeling på 15 pladser. Lindegården har 60 pladser. Således er der i alt 89 pladser på de misbrugsfrie enheder.

Derudover planlægges der oprettet en ny selvstændig afdeling med minimum 24 misbrugsfrie botilbudspladser til borgere med sindslidelse i forlængelse af implementeringen af tryghedsplanen. De nye pladser forventes at stå klar i 2012-2013.

Retningslinier for de misbrugsfrie enheder

Minimumskravene til de misbrugsfrie boenheder er:

- Boenheden skal i forhold til beboere, forvaltning og omverden være officielt udpeget som misbrugsfri.
- De beboere, som visiteres til boenheden, skal være indstillet på at bo i en boenhed, med misbrugsfri status, og der skal ved visitationen foretages en vurdering af, hvorvidt de vil være i stand til at overholde de krav, der stilles i boligen.
- Der må ikke forekomme misbrug af euforiserende stoffer (herunder hash) i den misbrugsfrie boenhed, hverken i fælleslokaler eller egen bolig.
- Der skal være nedskrevne retningslinier for beboernes forbrug af alkohol – enten ved en husorden eller ved individuelle aftaler, der sigter på, at den enkelte beboers forbrug af alkohol ikke giver anledning til problemer for fællesskabet.

Retningslinier for forbrug af alkohol er forskellige på de tre misbrugsfrie boenheder. På Lindegården tillades indtagelse af alkohol, men det er et krav om indtagelsen ikke må præge miljøet i afdelingen negativt. På Hedelund kan der indgås aftaler om at indtage alkohol ved særlige lejligheder. På Sundbygård har beboerne selv været med til at formulere en husorden, der bestemmer, at der ikke må indtages alkohol. Ens for de tre afdelinger er dog, at beboeren ikke må komme synligt påvirket/beruset ind i afdelingen (i disse tilfælde skal beboeren gå direkte til egen bolig for ikke at genere de andre beboere).

Aftalegrundlaget med beboerne er forskellig på afdelingerne. På Sundbygård har beboerne og personalet formuleret en husorden. Udover de allerede beskrevne ting definerer husordenen, at beboerne skal tage del i afdelingens fælles forpligtigelser og derved deltage i alle beboer- og fællesmøder, og deltage i afdelingens madgruppe. Dette fællesskab ses i retningslinierne, som et alternativt til misbruget. Lignende praksis findes på de andre boccetre, selv om der ikke er nedskrevet en husorden, dvs. at beboerne skal kunne passe de

almindelige forpligtigelse i huset og skal kunne indgå i relationer med de andre beboere. Alle beboerne på enhederne skal desuden underskrive en pædagogisk kontrakt, hvor de tilslutter sig retningslinierne for at bo i enheden.

På Hedelund indgås der desuden samværsaftaler, som beboerne formulerer på husmøder eller teammøder.

Retningsliniernes praktisering i hverdagen

I praksis melder de fleste afdelinger, at der nogle gange opleves en hvis grad af misbrug på afdelingerne, men dog kun i begrænset omfang og i kortere perioder. Der er forskel på i hvor høj grad beboerne er helt misbrugsfrie. Nogle enheder vurderer, at beboerne er helt misbrugsfrie, mens andre vurderer, at det er omkring 90% af beboerne, som aldrig misbruger. Dette er også afhængigt af beboernes sammensætning, da det er forskelligt, hvor mange der er tidligere misbrugere, fra 10% i en enhed til ca. en tredjedel i en anden enhed.

Personalet reagerer typisk på overtrædelser ved at tage en samtale med beboeren. Her aftales det f.eks., hvor mange chancer beboeren skal have, eller hvordan beboeren kan ”komme op på hesten igen”. Ofte vil der være flere samtaler, så beboeren holdes fast i et forløb for at ændre sin adfærd. Ved grove overtrædelser, dvs. ved misbrug af ulovlige stoffer, bliver beboeren i nogle tilfælde bedt om at flytte til en anden bolig, typisk indenfor bocenteret. Der kan i den forbindelse henvises til den kontrakt beboeren har underskrevet, selv om borgeren ikke direkte kan tvinges til at flytte. I andre tilfælde ønsker beboeren selv at flytte frem for at arbejde imod at blive helt misbrugsfri. Medarbejderne vil dog typisk ikke tvinge beboeren, men motivere beboeren til at blive og forbedre sin adfærd eller flytte til en anden afdeling.

Oplevelsen af retningsliniernes overholdelse

Beboerne er generelt meget tilfredse med at bo i de misbrugsfrie enheder, og oplever ikke at der er nogen problemer med at retningslinierne overholdes. Beboerne har aktivt og frivilligt valgt at flytte til en misbrugsfri bolig og følger derfor som hovedregel reglerne. Der opleves en hvis stolthed ved at bo i en misbrugsfri afdeling og en tryghed i det fællesskab, som afdelingen skaber.

Derudover siger flere beboere, at enheden giver ro til at udvikle sig pga. fraværet af misbrug. Dog opleves der i en enhed problemer med, at beboerne nogle gange føler, at de kontrollerer hinanden for meget, hvilket går ud over privatlivets sfære. Det er forskelligt, hvor meget beboerne tolerer hinandens overtrædelser af retningslinierne.

Det vurderes at de pårørende har samme opfattelse som beboerne. En

pårørende på Sundbygård har f.eks. udtalt, at den misbrugsfri boenhed efter manges mening er et nødvendig initiativ, som får megen positiv omtale. De pårørende oplever enhederne som et fristed, hvor beboeren kan komme væk fra den negative adfærd, som misbrugere kan udvise.

Samtidig har flere pårørende udtrykt ønske om, at de gode erfaringer med de misbrugsfri enheder bredes ud på andre botilbud.

Medarbejderne er også generelt meget tilfredse med at arbejde i en misbrugsfri afdeling. De oplever ikke, de store problemer med overtrædelse af retningslinierne. De har til dels en kontrollerende funktion overfor beboerne, men dette er naturligvis en del af arbejdet, at de skal opretholde rammerne for de misbrugsfrie enheder.

Da der er tale om beboeres hjem (uanset hvor man bor i bocenteret) oplever nogle medarbejdere, at det er svært at tale om husorden og sanktioner. Især da medarbejderne ikke har større beføjelser end i andre dele af bocentrene. Derved skal der bruges en del tid på motivationsarbejde, hvis en beboer overtræder reglerne.

Udfordringer med de misbrugsfrie enheder

Som det beskrives ovenfor opleves det nogle gange, at beboere overtræder retningslinierne og misbruger. Dog opleves det ikke som et problem på enhederne, der ikke kan løses ved hjælp af motivering og den pædagogiske indsats. Derfor vurderer forvaltningen ikke, at der skal gøres yderligere tiltag for at afhjælpe det misbrug, som opleves på afdelingerne.

Generelt om håndtering af misbrug på bocentrene

I 2008 blev der udarbejdet en kvalitetsstandard for indsatsen i forhold til misbrug på bocentrene. I kvalitetsstandardens tydeliggøres bocenternes ansvar for at tilbyde behandling af borgere med misbrug og for at koordinere misbrugsbehandling med den psykiatriske behandling. Målet er, at alle beboere på de socialpsykiatriske bocentre med forbrug af skadevoldende karakter tilbydes behandling for at reducere eller ophøre med misbruget. Tilbud om behandling sker i overensstemmelse med vejledningen.

Opfyldelse af målet kræver at bocenteret støtter og vejleder beboerne til behandling af deres misbrug enten i behandlingspsykiatrien i regionen eller i de kommunale misbrugstilbud. Denne behandling skal derudover støttes op af den generelle pædagogiske indsats overfor borgeren og indgå i borgerens pædagogiske handleplan.

Medarbejderne har desuden mulighed for at få udviklet deres kompetence på dette område. I samarbejde med CVU udbydes der

specialmoduler vedr. borgere, der har sindslidelse og et misbrug.

I forlængelse af socialpsykiatriplanen for 2009-2012 er der desuden nedsat en forskningsenhed, der bl.a. skal forske i misbruget på bopcentrene.

Udover misbrugsfriafdelinger har Københavns Kommune også en del specialiserede botilbud for psykisk syge med et stærkt misbrug. Her arbejdes med at håndtere misbruget bedst muligt ved bl.a. at arbejde med harm reduction så effekterne af misbruget mindskes mest muligt. Der er i alt ca. 75 pladser af denne type, på botilbuddene Hedelund, Lindegården, Sundbyhus og Mette Marie. Derudover er det planlagt, at der oprettes 12 lignende pladser senest i 2011.